

अति छोटो उत्तरात्मक प्रश्नहरू: $४ \times १ = ४$

१. सामाजिक समस्या भनेको के हो ?

➤ समाजको विकास, उन्नति तथा प्रगतिको बाधक विभिन्न प्रकारका विकृति, विसंगति, कुप्रथा तथा कुसंस्कार नै सामाजिक समस्या हो । जस्तै: चोरी डकैती, हिंसा, हत्या, भैँभगडा, विवाद, दाइजो, छुवाछुत आदि ।

२. विपद् भन्नाले के बुझिन्छ ?

➤ विपद् भनेको कुनै पनि समयमा निश्चित स्थानमा आएको अस्वभाविक तथा कठिन प्रक्रिया हो । अथवा सामान्य जीवनमा अचानक कठिनाई आउने प्रक्रिया विपद् हो । यसले ठूलो संख्यामा जनधनको क्षति पुर्याउँदछ । जस्तै: आगलागी, भुकम्प, बाढी पहिरो, हावाहुरी आदि ।

३. समानुभुति भनेको के हो ?

➤ पिडित व्यक्तिलाई जस्तै अनुभुति हुनु समानुभुति हो ।

४. तिब्बती भाषा अनुसार नेपाल शब्दको अर्थ के हुन्छ ?

➤ तिब्बती भाषा अनुसार ने भनेको ऊन र पाल भनेको घर हो । त्यसैले नेपाल शब्दको अर्थ ऊनको घर हुन्छ ।

छोटो उत्तरात्मक प्रश्नहरू: $२ \times ३ = ६$

५. तपाईंले प्रयोग गर्ने ३ वटा स्वदेशी सामानको नाम लेख्नुहोस् ।

➤ मैले प्रयोग गर्ने तीन वटा स्वदेशी सामानहरूको नाम यसप्रकार रहेका छन्:

- ❖ पाल्पाली ढाका टोपी,
- ❖ भोजपुरे खुकुरी,
- ❖ इलामको चिया,

अन्य लेख्नुपरेमा पनि यसरी नै लेख्न सकिन्छ ।

- ✓ धनकुटाका सुन्तला,
- ✓ जुम्लाका स्याउ,
- ✓ सिन्धुलीका जुनार
- ✓ मोरङको जुटको बोरा
- ✓ बाह्रविसेका माछा आदि ।

६. स्वदेशी सामानको प्रयोग गर्दा हुने ३ वटा फाइदाहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।

➤ स्वदेशी सामानको प्रयोग गर्दा हुने ३ वटा फाइदाहरू निम्न उल्लेख गरिएको छः

✓ देश आत्मनिर्भर बन्छ, (हामी आत्मनिर्भर बन्छौं)

✓ उत्पादकहरूलाई (कृषक, व्यवसायी) प्रोत्साहन मिल्छ,

✓ हाम्रो देशका उत्पादनलाई विश्व बजारमा पुर्याउन सहयोग मिल्छ,

अन्य पनि लेख्न सकिन्छ ।

✓ देशको आर्थिक रकम विदेश जानबाट रोकिन्छ,

✓ कृषकले खुसीसाथ उत्पादन गर्दछन्,

✓ परनिर्भर बन्नु पर्दैन आदि ।

लामो उत्तरात्मक प्रश्नहरू: २×५=१०

७. असल ब्यक्तिलाई सहयोग गर्न जरूरी छ, किन? आफ्नो विचार प्रस्तुत गर्नुहोस् ।

➤ असल ब्यक्तिलाई सहयोग गर्न जरूरी छ । किनभने असल ब्यक्ति एउटा समाजको नभइनुहुने तत्व हो । असल ब्यक्तिले समाजको हित, भलाइ, उन्नति, प्रगति, विकास र समृद्धिका लागि काम गर्दछ । उसले कहिल्यै पनि आफू ठूलो हुँ भन्दैन । समाजमा भएका विकृति विसंगतिको अन्त्य गर्न सधैं तयार रहन्छ । सभ्य समाज निर्माण गर्नका लागि आवश्यक पर्ने सबै कदम चालि दुर्न्यासमा फसेका ब्यक्तिलाई त्यसबाट छुटाउने, सबैलाई सम्मानजनक व्यवहार गर्ने, ठूलालाई आदर तथा सानालाई माया गर्ने, संयम भएर काम गर्ने, आफू अनुशासनमा बसी अरूलाई पनि अनुशासन सिकाउने, समाजमा भएका विवादलाई समेत सहजै समाधान गर्ने भएकाले उसलाई प्राप्तिहिन स्वरूप सहयोग गर्न जरूरी छ ।

८. अनुशासन भन्नाले के बुझिन्छ? अनुशासित ब्यक्तिभिन्न हुनुपर्ने ४ वटा असल गुणहरू के के हुन् ? लेख्नुहोस् ।

➤ आफूले आफैलाई शासन गर्ने प्रक्रियालाई अनुशासन भनिन्छ । यो मानिसको नभइ नहुने तत्व समेत हो । अनुशासित ब्यक्तिभिन्न हुनुपर्ने ४ वटा असल गुणहरू यसप्रकार रहेका छन्:

● समानुभुति,

● धैर्यता,

● संयमता,

● शान्ति,

● मेलमिलाप,